PEREKED

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

2017

TARTALOMJEGYZÉK

1 Bevezetés 7

2 Berkesdről 9

3 Örökségünk 13

Meghatározó építészeti értékek, területek 13

Meghatározó zöldfelületi, táji természeti értékek 21

4 Általános ajánlások 25

- Telepítés
- Terepalakítás
- Magasság
- Tetőforma, Tetőhajlás
- Homlokzatképzés, anyaghasználat, szín
- Kerítések, térfalak
- Sajátos ép., épülettartozékok
- Közművek
- Zöldfelületgazdálkodási ajánlások
- Ajánlások erdőterületekre
- Ajánlások tájfásításra
- Ajánlások vízparti sávokra
- Ajánlások közterületi zöldfelületekre, utcafásításra

5 Eltérő karakterű településrészek 33

6 Hagyományos karakter 35

Hagyományos karakter ajánlás 35

Telepítés
Magasság
Tetőhajlás, Tetőforma
Homlokzatképzés, anyaghasználat, szín
Tornácok
Ajtók, Ablakok
Részletképzés
Kerítések, térfalak
Kertek

7 Kiskertek 47

Kiskertek ajánlás 47

Telepítés
Magasság
Tetőhajlás, Tetőforma
Homlokzatképzés, anyaghasználat, szín
Kerítések
Kertek

8 Beépítésre nem szánt terület karakter 57

Beépítésre nem szánt területi ajánlás 57

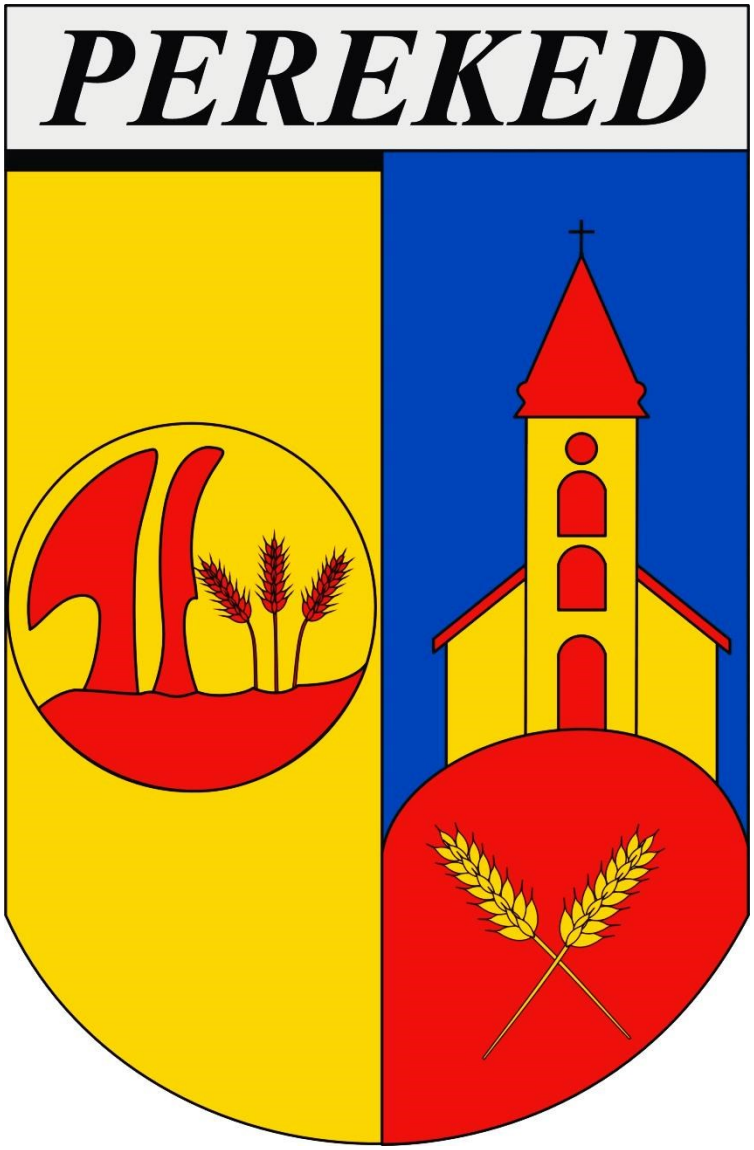
Telepítés
Magasság
Tetőhajlás, Tetőforma
Homlokzatképzés, anyaghasználat, szín
Kerítések, térfalak

9 Utcák, parkok, közterek 63

Közterületek településképi útmutatója

10 **Reklámfelületek, hirdetőtáblák** 74

Impresszum 76

1

BEVEZETÉS

„Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne.”

Tamási Áron

Ahhoz, hogy otthon legyünk, nem elég csak a saját házunkra, kertünkre, otthonunkra figyelmet szentelnünk. Az otthonunk, házunk szoros kapcsolatban van szűkebb – tágabb környezetével (szomszédaival, az utcájával, településével), ezért meg kell ismerjük az építészeti örökségünket, a hely szellemét, a helyi „módit”.

A helyi identitás, alapvető és fontos része életünknek.

Egy település arculatát sokféle tényező - a kor, az aktuális „ízlés”, technológia, a táj, a rendelkezésre álló építőanyagok, az éghajlat, az ember formálja.

Ez a kézikönyv azért készül, hogy e tényezők mederben tartását ajánlásokkal segítse, felfedezve és megismertetve a település sokszínű építészeti értékeit, hagyományait, egykori épületeinek szépségét.

Elsősorban hagyományos épületek példáin mutatjuk be a település építészeti karakterét, amely a mai házak esetében is szolgálhat tanulsággal.

2

PEREKEDRŐL

Pereked a Dél-Dunántúlon, a Baranyai-dombság kanyargós völgyében meghúzódó egyutcás kistelepülés. Nevét 1015-ben említették először az oklevelek Perecud alakban írva. A pécsváradi apátság alapító levele szerint, I. István király 1015-ben adta a monostornak. A 14. században is az apátság birtokának írták.

Temploma a török megszállásig plébániaközpont volt, Pereked ekkor hiteles eljárásra szóló megbízással rendelkezett, ami abban az időben igen nagy elismerésnek számított. 1543-ban Péccsel és Pécsváraddal együtt elfoglalták a törökök. A 150 éves török uralom alatt is folyamatosan lakott magyar falu temploma elpusztult.

A 18. század elején, a törökök kiűzése után a szomszédos községekkel együtt a berkesdi plébániához csatolták. A török előrenyomulást tulajdonképpen átvészelte, de tájszervező szerepkörét lassanként Berkesd vette át.

Noha a 18. század második felében megjelentek itt a német anyanyelvű családok is, népességének többsége, azóta is magyar. A következő században 1829-ben 455-re nőtt a lakosság létszáma, ekkor már iskolája, tanítója is volt a falunak.

Pereked a történelem későbbi szakaszaiban jelentősebb szerepet már nem töltött be, ellenben épített és természeti környezetének valamint a „pekári” őshonos hidegvérű ménes és tradícionális juhászatnak köszönhetően kistelepülésként is ismert.

A falu jellegzetesen egyutcás völgyi település.

A településtől dél nyugatra emelkedő kálváriadombon – a beépített területektől elkülönülten - áll Pereked temploma.

A baranyai dombságra jellemző, a völgyekben réttel szegélyezett kanyargó patak, a mai napig a település szerkezetének is meghatározó eleme. A községet átszelő vízfolyás, egykori nevén Malom-árok az 1800-as években a község területén három vízimalmot is hajtott.

A területhasználatra jellemző, hogy a völgyfenéken, a kertek alján találhatók a vízfolyás, míg az utca és az azt követő beépítések a domboldalakon helyezkednek el.

A domboldalakban a közel rétegvonalon vezetett, enyhén emelkedő nyomvonalakon, bevágással kialakított utca mentén fésűs beépítésű szalagtelkek sorakoznak követve a domborzati viszonyokat. Az utcaképeket így a beépítés térbelisége teszi egyedivé és változatossá. Az utca déli oldalát a lejtő felőli alacsony házsorok képe, míg a domb felőli oldalát a magas lábazatú, fölénk tornyosuló házsorok képe jellemzi.

3

ÖRÖKSÉGÜNK

A táji, települési és építészeti hagyomány együtt határozzák meg egy település arcát és egyéniségét, ami érték.

A hagyomány az örökség lelke. Nélküle az örökség pusztán tárgy vagy természeti jelenség csupán. Ismerjük meg és tiszteljük településünk örökségét.

Istvánfi Gyula műegyetemi professzor szavait idézve „A falu létezik, él és élni akar" ezért vigyázzuk, őrizzük és új építéskor is alkalmazzuk azt ami évszázadok óta bevált.

Építkezés során a település építészeti hagyományainak megőrzése, újrafogalmazása identitásunk, a választott otthonunk iránti tisztelet kifejezése.

MEGHATÁROZÓ ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉKEK, TERÜLETEK *(HV, M)*

A településen országos védelem alatt álló ingatlan nincsen, ellenben számos helyi népi építészeti értékkel büszkélkedhet.

Római katolikus templom

1896-ban épült, eklektikus stílusú, templom elődje - a régi templom - a mai plébánia ház mögött épült a XV. sz. előtt. A kicsi szűk szentélyből és hajóból álltó épületet 1704-ben rác katonák kirabolták, felgyújtották. A templom nélkül maradt berkesdi közösség, a Szeplőtelenül Fogantatott Szűz Mária tiszteletére szentelt templom újjáépítésére adományokat gyűjtött és végül teljesen újjáépítették. A magaslaton álló gótikus stíluselemeket felvonultató, magasba törő templom Berkesd tekintélyt parancsoló épülete, és a meghatározó szerepet betöltött a hitélet építészeti emléke.

Harangtorony

A település közepén áll az egyszerű megjelenésű, robosztus tömegű régi harangtorony 2 kis haranggal. A. szóbeszéd szerint az egyik harangot víz hozta egy nagy áradáskor.

Lakó- és gazdasági épületek

A település alapszerkezetének tengelye, a Fő utcai fésűsen sorakozó parasztporták illetve kisvárosi léptékű szerény polgárházak alkotják, amelyeknek számos példánya a mai napig változatlan vagy részben átalakított formájában képviseli a múlt építészeti hagyományát.

A Perekedi lakó- és gazdasági épületeinek egyedi jellegét a településen számos helyen fel felbukkanó pártázatos illetve füles oromkialakítású, párkányvégeken épületdíszekkel hangsúlyozott lakó illetve tégladíszes gazdasági épületek adják.

Az épületek modern átalakításával egyre gyorsabban tűnnek el építészeti értékeink. Ahhoz hogy megmenthessünk közülük néhányat a jövő számára, hogy jó példaként, mintaként szolgálhasson az elkövetkező épület felújításokhoz sürgősen lépni kell. A jövőben ezen épületek értékmegőrzésére az önkormányzatnak és a lakosoknak is figyelmet kell fordítania, és pályázatok segítségével, önkormányzati támogatással segíteni az építészeti hagyományok fennmaradását.

MEGHATÁROZÓ ZÖLDFELÜLETI, TÁJI TERMÉSZETI ÉRTÉKEK

Pereked környezete magán viseli az egész Dél-Baranyai dombság kistájra jellemző változatos felszíni formákat, a zömében É-D irányú völgyekkel szabdalt dombvidéki jelleget. A nagyobb lejtőszögű területeken a talaj elmosódásra, erózióra hajlamos. Az Ellendi-patak partmenti sávjával fontos tájalkotó tényező. A duzzasztásával létrejött tó a belterület nyugati határán szintén hozzájárul a változatos tájszerkezethez. A zömében barna erdőtalajokon egyaránt nagy hagyományai vannak a szántóföldi és a kiskertes mezőgazdasági művelésnek. Mindemellett a kialakult mezőgazdasági kultúrtájban az eredeti vegetáció maradványai is a mai napig jelentős ökológiai értékét képviselnek. Az ilyen erdőterületek zöme a völgyekben, lejtőkön helyezkedik el. A változatos felszínnek és a vízfolyásnak köszönhetően Pereked külterülete változatos, mozaikos jellegű, ami ökológiai és esztétikai szempontból is fontos. A szőlő és gyümölcstermesztésnek évszázados hagyományai vannak a belterülettől észak-keletre eső területeken. Tájtörténeti és tájszerkezeti jelentősége miatt megőrzése javasolt.

Országos és **helyi** jelentőségű természetvédelmi terület, valamint **Natura2000** terület nem található Perekeden.

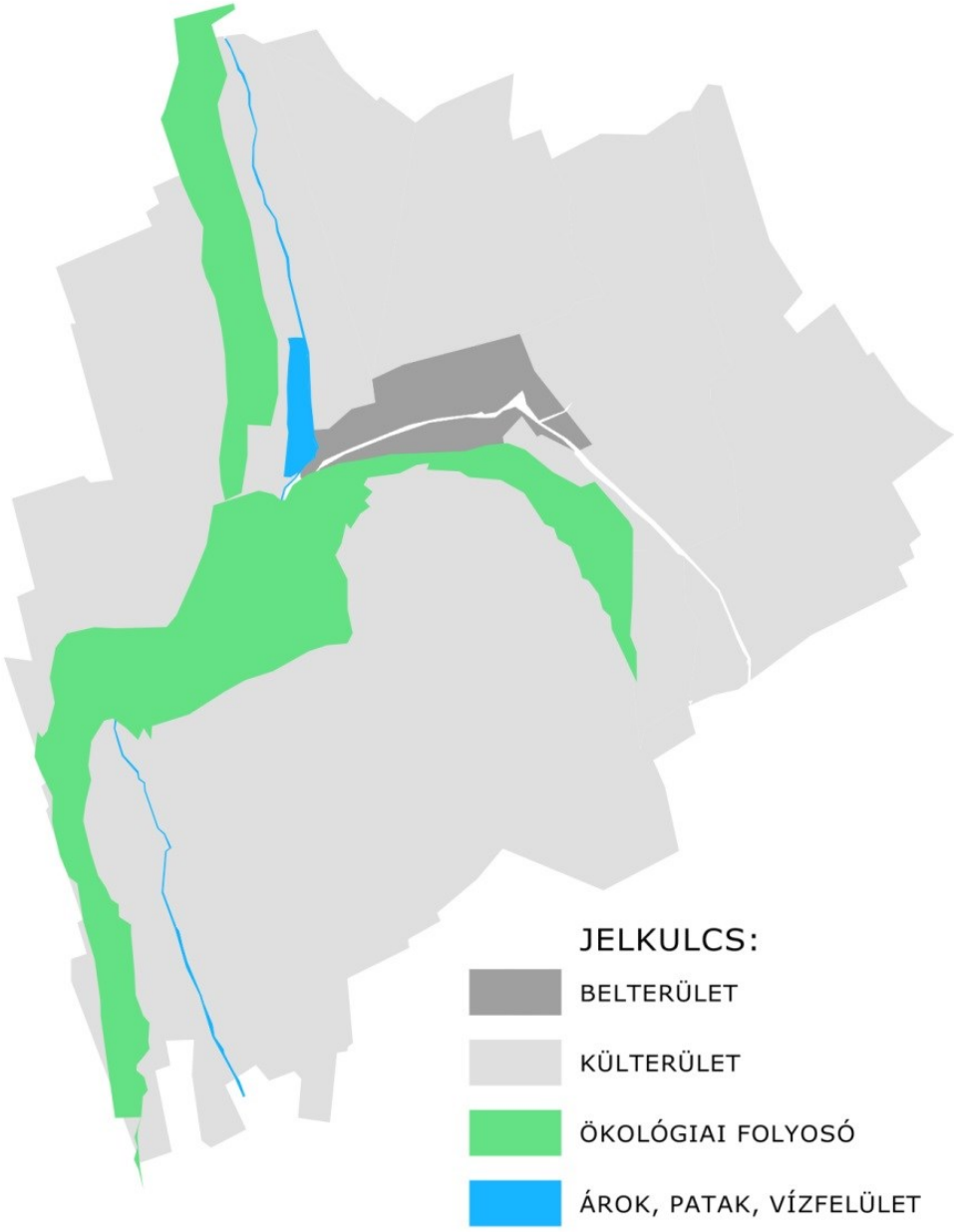
Védett természeti érték Perekeden a **nemzeti ökológiai hálózat** *részeként ökológiai folyosó*ként nyilvántartott területrész, az Ellendi-patak sávja, valamint a belterülettől délre található erdőterületek.

Ez a magasságilag és vízrajzilag tagolt terepfelszín a változatos tájhasználattal a látványértékek szempontjából is igen nagy jelentőségű. A település különböző pontjairól más és más látvány tárul elénk, ami tájképvédelmi szempontból fontos és megőrzendő.

A belterület zöldfelülete a Fő utcát kísérő zöldsávból és a magánkertek zöldfelületeiből áll. A belterület felszíne a külterülethez hasonlóan igen változatos, amit a Fő utca menti zöldsáv is híven tükröz. Több helyen találunk gyepes vagy növénnyel beültetett részűket. A szépen karbantartott vízelvezető árok szintén a zöldterület egyik meghatározó vonalas létesítménye.

A belterületi kertek a környező gyümölcsösökkel, erdőkkel közvetlen kapcsolatban állnak, a táj a kertek meghosszabbításaként van jelen. Ezáltal biztosított az ökológiai összeköttetés a külterületi és belterületi zöldfelületek között.

JELKULCS:
BELTERÜLET
KÜLTERÜLET
ÖKOLÓGIAI FOLYOSÓ
ÁROK, PATAK, VÍZFELÜLET

© Tondach

4

ÁLTALÁNOS AJÁNLÁSOK

Annak eldöntésére, megítélésére, hogy mitől szép egy ház, egy épület nincs mértékegység, de abban azonosak az álláspontok, hogy szép az, ami rendezett. Egy rendezett utca, zöldövezet, homlokzat, épület elhelyezés harmonikus látványt nyújt, egy közös rendező elv egységet teremthet.

A településképet meghatározó épületek, közterületek minőségi formálására vonatkozó ajánlások segíthetik az építkezni szándékozókat, e rend megértésére. A kézikönyv közös rendező elvei mint illeszkedés, hagyományőrzés, modernizáció az építészeti lehetőségeket feltárják, és megismertetik az érdeklődőkkel, az építkezni szándékozókkal.

A településkép egységét a hasonló karakterű épületek adják, ezért az épületek formálásakor az anyaghasználatban, a homlokzatképzésben, a színezésben az illeszkedés az elvárás, amely nem zája ki a jelen korszerű építészeti törekvéseket sem.

Építményt, építményrészt a környezet adottságainak figyelembevételével, ahhoz illeszkedve kell megvalósítani úgy, hogy a beépítés az adott utca értékeit figyelembe vegye.

Az illeszkedés szempontjai:

- a beépítés módja, mértéke, és a használat rendeltetése,
- a szomszédos ingatlanok benapozásának, kilátásának és megközelítésének zavartalansága,
- az alaprajzi elrendezésből adódó tömeg és homlokzatképzés utcaképre gyakorolt kedvező hatása,
- a homlokzat tagolása, színezése, a nyílászárók kiosztása,
- a tetőzet kialakításának, hajlásszögének és esetleges tetőfelépítményeinek, anyaghasználatának környezethez illő megválasztása,
- növények fajtájának, telepítésének gondos megválasztása,
- a közterületek kialakításának, az utakat kísérő zöldterület megőrzése,

- a rendeltetéssel összefüggő hirdető-berendezések elhelyezésének és kialakításának településképi megfelelősége,
- az épületgépészeti és egyéb berendezések, valamint tartozékaik lehetőleg takart elhelyezése,

További általános érvényű ajánlások:

- A közterülettel érintkező telekhatáron történő építés esetén az egy telken lévő épületeket egységes terv alapján ajánlott kialakítani.
- Magastetős épület tetőterét legfeljebb egy szintként javasolt beépíteni.
- Síktáblás napelem, napkollektor magastetős épületen az épület ferde tetősíkjában, azzal megegyező dőlésszögben, lapos tetős épületen elsősorban az épület attikájának takarásában ajánlott elhelyezni. Minden esetben lehetőleg a közterületről nem látható módon.
- A védett építmények korszerűsíthetők, bővíthetők, funkciójuk megváltoztatható, azonban értékei nem csökkenhetnek.

- Védett területen adótorony, antennatorony, reklámtorony, reklámzászló, vagy az utcaképetegyéb módon károsan befolyásoló építmény elhelyezése nem javasolt.
- Közművek, légvezetékek, földkábelek elhelyezésénél elengedhetetlen szempont a településkép védelme.

Zöldfelületgazdálkodási ajánlások:

- új mezőgazdasági létesítmények telepítésére tájbaillesztésre vonatkozó zöldfelületi előírások kidolgozása
- a közterületek és közlekedési területek fejlesztése esetén célszerű komplex, mindenre, így a zöldterületre is kiterjedő tervezés lebonyolítása a legkedvezőbb településkép elérése céljából (pl.: rézsűk bevonása a tervezési területekbe)
- bármely zöldfelületi, vagy azzal szorosan összefüggő pl. gyalogos és kerékpárút fejlesztésnél a meglévő zöldfelületi kapcsolódásokat figyelembe kell venni, rendszerszerű tervezés javasolt
- az ökológiai folyosó területein megőrzés céljából a Duna-Dráva Nemzeti Parkkal való együttműködés, az általuk javasolt kezelési, hasznosítási módok betartása javasolt

Ajánlások erdőterületekre:

- ökológiai cél a meglévő erdőterületek tájidegen fajainak, részleteinek őshonos növényzettel való fokozatos átalakítása, az akác (Robinia pseudoacacia) visszaszorítása

Ajánlások tájfásításra:

- a változatos tájkép és a kedvezőbb ökológiai körülmények biztosítása érdekében javasolt az összefüggő szántók esetében mezővédő erdősávok, tájfásítás telepítése, mezsgyék visszaállítása mezőgazdasági utak mentén, művelési táblák határain
- a kisebb erdőfoltokat és gyepfoltokat javasolt fásítással összekötni
- a völgylejtőre merőlegesen telepített fasorok kedvezőek a szél- és talajerózió hatásának csillapítása szempontjából
- javasolt cserjefajok: galagonya, kökény, csíkos kecskerágó, veresgyűrű som, húsos som
- javasolt fafajok: gyertyán, tölgy, éger, vadkörte

Ajánlások vízparti sávokra:

- ezeken a területeken az ökológiai szempontok kerüljenek előtérbe a védett értékek megóvása céljából
- cél a természetes növényzet megóvása, telepítése, az ökológiai folyosók szerepének további erősítése
- mérnökbiológiai módszerek alkalmazása

Ajánlások közterületi zöldfelületekre, utcafásításra

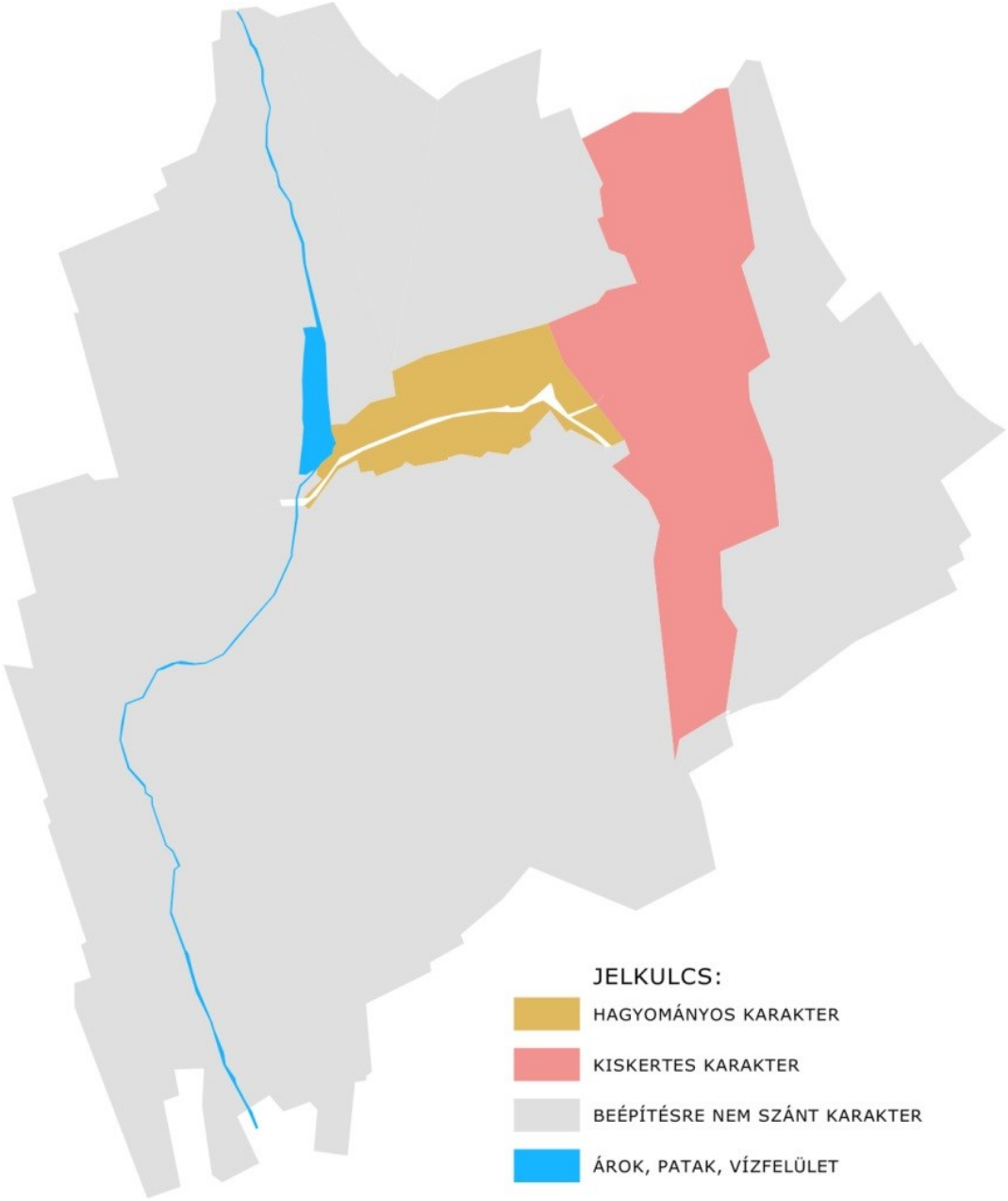
- egységes utcafásítás telepítése, ahol elegendő hely áll rendelkezésre. Ügyelni kell a megfelelő fafaj kiválasztására és a telepítési távolságra.
- utcafásításhoz ajánlott fajok: kőris, berkenye, juhar, hárs, valamint ezek alakilag változatos fajtái
- javasolt a gyalogutak megújítása a rendezett utcakép eléréséhez. A burkolathoz jó vízáteresztő, javítás esetén könnyen felszedhető, kiselemes burkolat javasolt tájbaillő, nem hivalkodó színben.

VIGYÁZZ!
GYEREKEK!
MICHELIN

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK

HAGYOMÁNYOS KARAKTER

A településkarakter meghatározói a táji adottságok: a vízfolyások völgyei, a szelíd, napsütötte D-i és Ny-i tájolású domboldalak valamint az egy utcás, szalagtelkes, fésűs beépítésű, hagyományos falusias beépítés.

Az utcás, szalagtelkes településszerkezetben a település építőelemei, a telkek közel szabályos mérettel és rendben sorakoznak a domborzati viszonyokhoz igazodva.

HAGYOMÁNYOS KARAKTER AJÁNLÁS

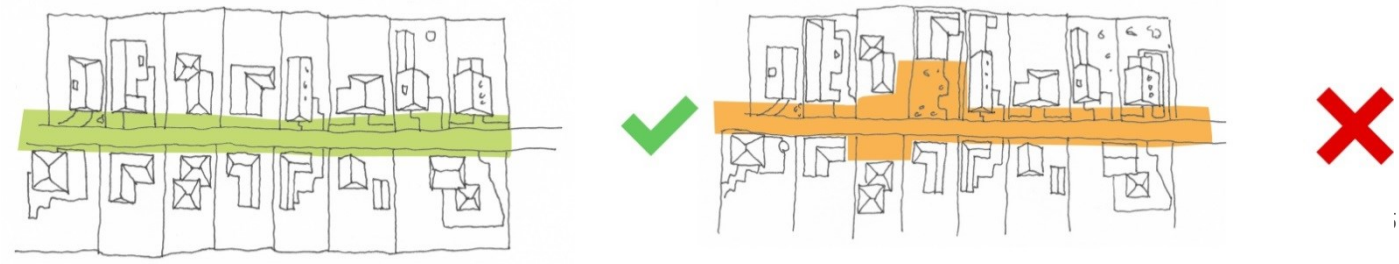
Őrizzük meg értékeinket! Ismerjük meg választott lakóhelyünk értékeit és ahhoz igazodva alakítsuk új házunkat! Ha régi házat vásárolunk, fontoljuk meg milyen módon lehet megőrizni annak értékeit! Használjunk minőségi építőanyagokat! Kerüljük a természetes építőanyagokat imitáló „mű”anyagokat, burkolatokat. Részesítsük előnybe a településen hagyományosan használt építőanyagokat!

Telepítés

A telkek beépítési módja jellemzően oldalhatáron álló, fésűs beépítés. A XIX. század második felétől megjelentek a polgárias, hajlított házak is zártabb térfalakat eredményezve.

Az épületek utcavonalra való telepítése történeti hagyomány, új épületünket ennek megfelelően telepítsük.

A karakterben nem javasolt a szabadonálló (telek közepén elhelyezett) illetve a telken nagymértékben hátrahúzott beépítés illetve az utcára nyíló gazdasági vagy tároló épület.

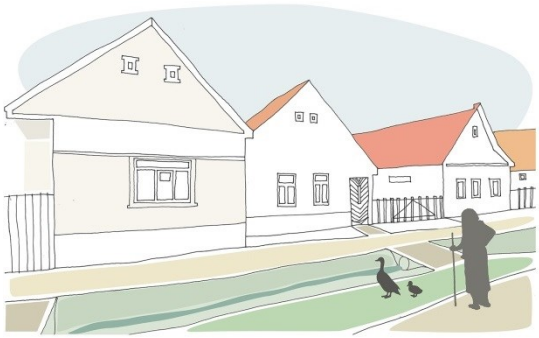

Magasság

A főépületek magassága közel azonos. A meglévő épületek közé épülő új házak magasság választása során is igazodjunk a kialakult környezethez.

Nem javasolt a többszintes illetve túl magas házak elhelyezése.

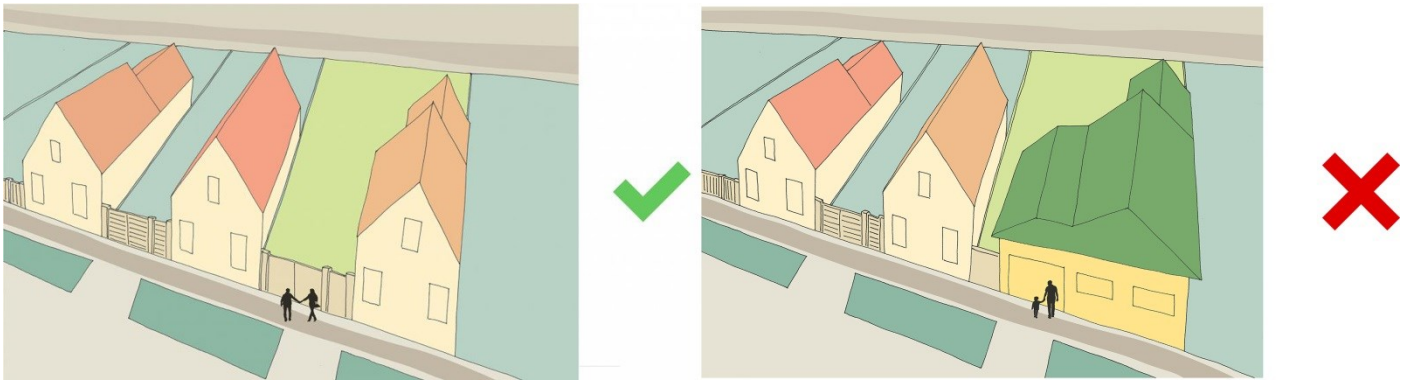

Tetőhajlás, Tetőforma

A hagyományosan alkalmazott tetőhajlásszög 40-45°, az épületek telepítése mellett ez a legmeghatározóbb építészeti karakter, melyhez igazodni szükséges.

Az egytraktusos, hosszú épületek egyszerű oromfalas nyeregtetővel illetve a településre jellemző füles ereszvéggel zárt kontyolt nyeregtetővel fedettek.

A túl meredek („alpesi”) illetve túl alacsony („mediterrán”) hajlásszög, vagy a tördelt, bonyolult tetőforma idegenül hat és megbontja a falu egységes utcaképét, ezért kerülendő.

Homlokzatképzés, anyaghasználat, szín

Az épületek tömegformálása során a hagyományos arányok megtartására kell törekedni, de legalább az utcai homlokzatot alakítsuk úgy, hogy illeszkedjen a kialakult formavilághoz.

A településre a téglaépítésű, vakolt homlokzatú, cserépfedéssel, kő lábazattal készült lakóházak jellemzők.

Anyaghasználat során továbbra is javasolt a tégla, terméskő alkalmazása, a kerámia cserép fedés valamint a homlokzat sima vakolt felületű kialakítása. Általánosságban a kapart, dörzsölt, szórt felületképzések idegenek a településrész hagyományaitól, alkalmazása kerülendő, vagy csak egyes felületek hangsúlyozásra vegyesen használjuk a homlokzaton.

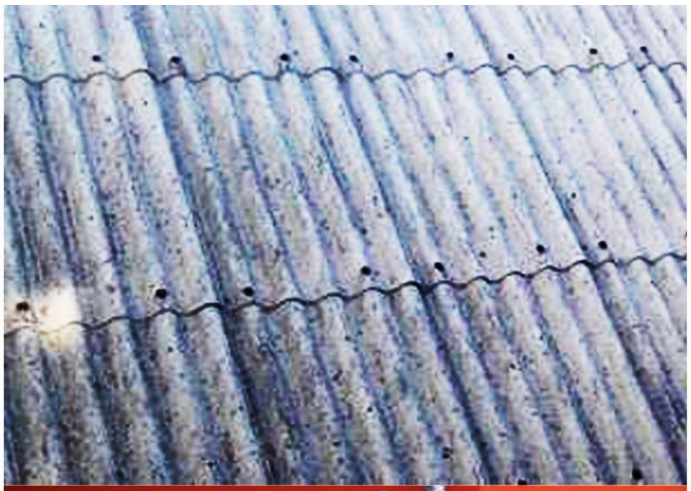
A karakter épületeinek színvilága változatos, mégis harmonikus egységet képez, ezért nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat a homlokzatok tekintetében sem. Javasolt a fehérben vagy természetes föld színek, világosabb árnyalatai.

A karakterben a klasszikus hódfarkú vagy egyenes vágású cserepek ajánlottak, melyek számos rajzolatban helyezhetők el a tetőn.

Nem ajánlott a túl határozott karakterű, nagyhullámú, nagyméretű cserepek alkalmazása.

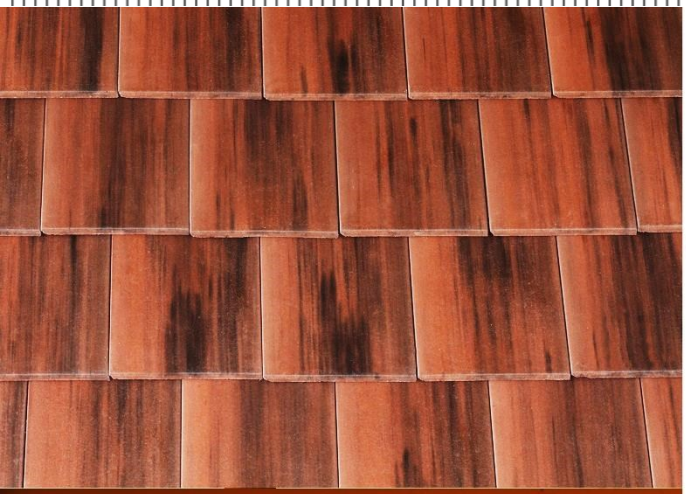

Tornácok

Perekeden számos faragott fa illetve műkő oszlopos oldaltornáccal találkozhatunk, ami követendő példaként szolgálhat a mai épületek esetében is – azok közvetlen másolásának kerülésével – alkalmazható e rendkívül praktikus megoldás.

Ajtók, Ablakok

A Karaktert egykor a 2 illetve 2+1 ablakos, szimmetrikus, kiegyensúlyozott utcai homlokzatú túlnyúló ereszes illetve kifutó tornácos kialakítású parasztházak jellemezték. Az épületek hagyományos nyílásrendjét sok épületen megváltoztatták, nyílászáróit kicserélték.

Az újabb építésű beforduló tömegű épületeket is a rendezett, ritmusos kiosztású, harmonikus homlokzati arányú nyílásalakítás jellemezte.

Az új építésnél, felújításnál kövessük e jellegzetességet! Lehetőleg válasszunk fa (fa mintázatú egyéb) anyagú nyílászárókat. Javasolt a természetes, szépen öregedő anyagok használata, hiszen míg a természetes anyagok felújíthatók, átfesthetők, addig a műanyag idővel nem javítható.

A nyílásokkeretek esetében is a rikítók helyett javasolt a természetes, föld színek használata.

Utcai homlokzaton érdemes spalettát vagy zsalugátert, illetve redőnyszekrényt beépített, rejtett kivitelben a nyílászáróval megegyező színben kialakítani. A nyílászárók javasolt színe világos, természetes fa szín, barna vagy olíva zöld, vagy ezek szürkével tört árnyalatai.

Részletképzés

Egy épülethomlokzaton megjelenő részlet-megoldások, mint a karakterben jellemző kovácsoltvas elemek, a díszesen kidolgozott ablakkeretek, tornácoszlopok, nyílások fafaragványai, a homlokzati vakolatdíszek, az úgynevezett füles ereszvég kialakításai tovább gazdagítják és egyedivé teszik épületeinket.

Kerítések, térfalak

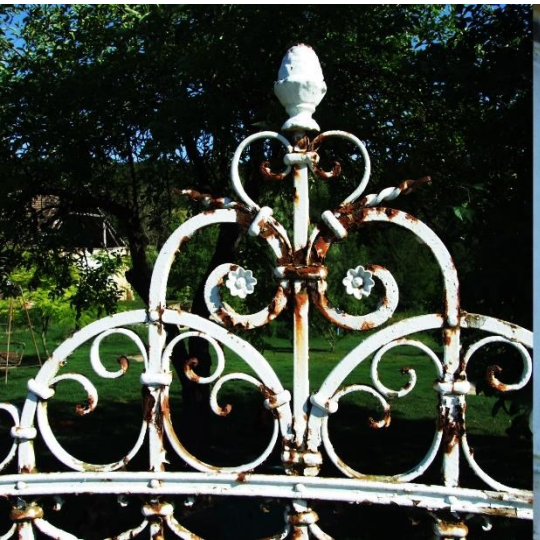
A karaktert a 30-40 cm-es lábazattal vagy anélkül kialakított 180 cm maximális magasságú áttört fa- illetve fémkerítés jellemzi, mely alkalmazása továbbra is javasolt.

Az utcai kerítésnél érdemes a környezet szép példáit megfigyelni, azok nyomán mai módszerekkel, friss hangulatú, de illeszkedő kerítést alakítani. A teljesen tömör, átláthatatlan utcai kerítés kerülendő és csak kivételes megoldásként alkalmazandó.

A kerítések színezésével, alkalmazkodjunk az épületszínekhez, - például: a faelemes kerítés színezése harmonizálhat a homlokzati faszerkezetek színével, - ezzel megteremtve az építményekközötti egységet.

Kertek

Az előkertek a település arculata szempontjából különösen fontosak, hiszen az utcakép formálásában is szerepük van. Az előkertekbe maximum 1 méter magasságú növényzet ültetése javasolt. A kertek végeiben álló gazdasági épületek és ezzel együtt a gazdasági funkció lehatárolása növényfuttatással vagy keskeny sövények telepítésével kedvező megoldást nyújt.

7

KISKERTEK KARAKTER

Pereked beépített területéhez keleten kapcsolódnak az egykor szőlőként művelt zártkertek. A tulajdonosok szinte kivétel nélkül pincét is építettek a területre. A valamikori funkciók és területi kiterjedés már csak részben jellemzi a térséget. A kertgazdálkodás szerepvesztése, a zártkerti épületek folyamatos leromlását idézi elő.

KISKERTEK KARAKTER AJÁNLÁS

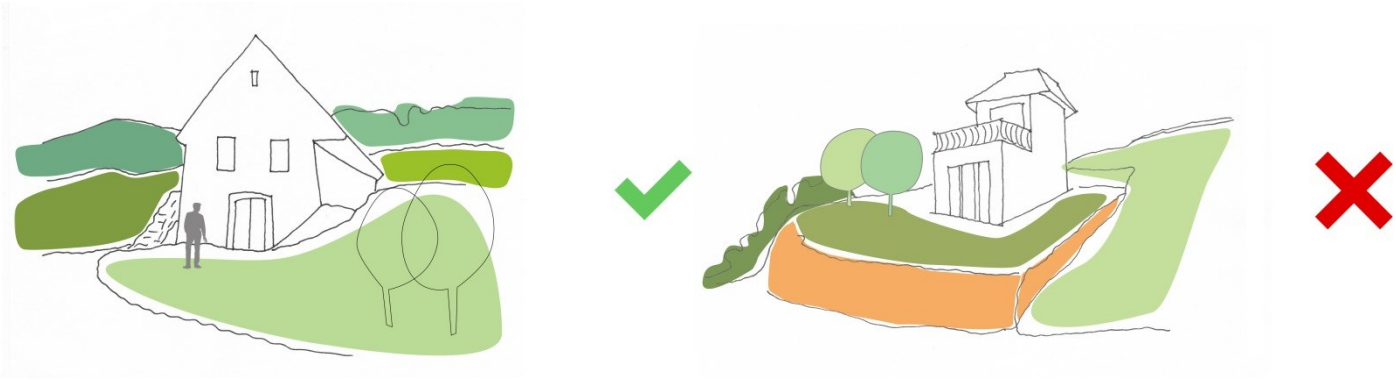
Telepítés

Új épület esetén ügyeljünk arra, hogy a kisméretű telkek nem egy családi ház méretű épület színterei. Az épületek méretét, alapterületét a szükséges belső tereket minimalizáljuk a kerttel való közvetlen kapcsolatot biztosító teraszt / kertet maximalizáljuk.

Új épületünket a terepre illeszkedve helyezzük el, kerüljük az épület földbe vájását, a zavaróan magas rézsűk, valamint támfalak alkalmazását.

Magasság

Az új épületnek finom illeszkedéssel kell beállnia a már meglévő épületek sorába.

A karakterben a kisfesztávú (max. 5,0 m), kizárólag földszintes, épületek létesítése fogadható el. A meglevő épülettömegek megtartásával javasolt az épületek felújítása, átalakítása, korszerűsítése.

Tetőhajlás, Tetőforma

A Karakterben hagyományosan alkalmazott tetőhajlásszög 40-45°. Az épületek telepítése mellett ez a legmeghatározóbb építészeti karakter, melyhez igazodni szükséges.

Homlokzatképzés, anyaghasználat, szín

Új épület a hagyomány szerinti formákat, színvilágot követve illeszkedhet a kialakult karakterhez. Fontos a természetes szín és anyaghasználat alkalmazása.

A kevés, de jól megválasztott anyagok harmonikussá teszik az épület megjelenését. Ahhoz, hogy az összhatás kiegyensúlyozott és egyedi legyen, fontos, hogy a különböző felületek szín- és anyagkiválasztása összehangoltan történjen.

Nem elfogadható a feltűnő, harsány színek használata, a nagy-táblás tetőfedés és a teljes tetőfelületen alkalmazott fémlemez fedés.

A karakterben a kerítés kialakítás nem jellemző, amennyiben mégis kerítés építése tervezett kerüljük a hosszú, tömör kerítésszakaszok a takart drótháló, illetve tömör, támfal(szerű) kerítés alakítást.

A kert intimitásának megőrzése alacsony sövénysorral is biztosítható.

Kertek

A kertes mezőgazdasági területek mozaikos tájszerkezete mind ökológiai, mind esztétikai szempontból igen kedvező, ezért annak megőrzése fontos célkitűzés kell, hogy legyen. Ennek érdekében nem javasolt a kialakult parcellák és zártkerti telkek összevonása, valamint a meglévő külterületi fasorok, erdősávok, cserjesávok irtása.

A telkek lehatárolására kedvező megoldás a maximum 1 méter magasságú sövény. Az ennél magasabb, vagy örökzöld sövények telepítése kerülendő. Dísznövények telepítésére az épületek közvetlen környezetében javasolt.

Színes lombú egyedek, vagy alakilag különleges fajok tömeges alkalmazása kerülendő a külterületen.

1908

8

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET KARAKTER

Pereked külterületének terület használatában a szántóföldi termelés a domináns.

A lakóterülettől délre erdőfelületek, gyepek, keletre a korábbi zártkertek, nyugatra tavak, nádasok színesítik a község tájszerkezetét.

A Baranyai-dombság dombos-völgyes tájképét őrző település értéke maga a földrajzi elhelyezkedése. A völgytalpba épült falu, a völgyoldalakba lévő szőlők és gyümölcsösök a beépítetlen környezet magaslatai tájképi védelem alatt állnak, a vízfolyások és a patak menti gyepfelületek mezsgyék, erdősávok a biodiverzitás fenntartását, a fajok vándorlását elősegítendő ökológiai folyosóként védet területek.

A természeti és tájvédelemmel érintett területeken hírközlési és egyéb torony jelegű építmény illetve felszín feletti tartóoszlopokon vezetett elektromos hálózat elhelyezése nem javasolt.

Az ökológiai hálózat területén elsődleges cél a jelenlegi állapot megóvása. Ezen területek kezelésénél a nemzeti park előírásait kell követni legeltetés, irtás, vegyszerek használata tekintetében. Nem javasolt semmiféle művi beavatkozás, a védett területeken beépítés nem megengedhető. A vízfelületek mentén az esetleges vízépítési munkálatok során a természetkímélő megoldásokat kell előnyben részesíteni, a természetközeli állapot megőrzése érdekében feltöltéseket, mederburkolást meg kell akadályozni.

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETI AJÁNLÁS

Telepítés

A kedvező látvány érdekében a külterületen, különös tekintettel a tájképvédelmi övezetben bármiféle építmény elhelyezését javasolt tájképvédelmi szempontból is megvizsgálni. 6 méternél magasabb építmény elhelyezése kerülendő.

A szántóföldi mezőgazdasági táj jellegét javasolt változatosabbá tenni erdősávokkal, tájfásítással.

Magasság

A területen a horizontális épületkialakítás javasolt a többszintes illetve túl magas házak elhelyezése nem támogatott.

Beépített terület esetén növényzettel határolt különálló – nem egybefüggő - épülettömegek alkalmazása javasolt.

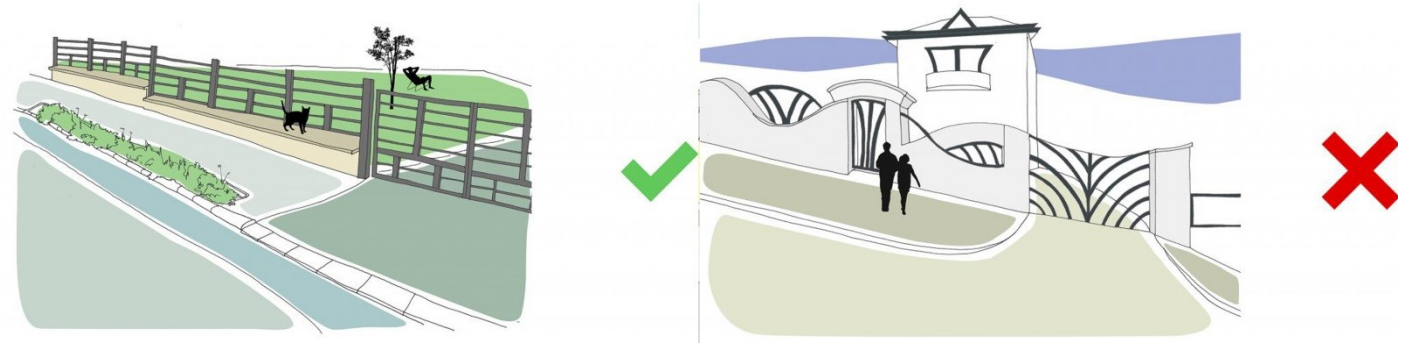
Tetőhajlás, Tetőforma

Az épületek kialakítása, megjelenése alacsony hajlású nyereg- illetve fél nyeregtetős kialakítással javasolt, lapos tető vagy manzárdtetős tetőforma kerülendő. A tetőhajlásszög igazodhat a szerkezeti tartóváz adottságaihoz, de 45 foknál meredekebb nem ajánlott.

Kerítések

Külterületi létesítmények körülhatárolása esetén kerülendőek a 2-3 méter magas átláthatatlan falat képező örökzöld ültetések, helyettük alacsonyabb lombhullató térhatárolók kedvezőbbek.

Homlokzatképzés, anyaghasználat, szín

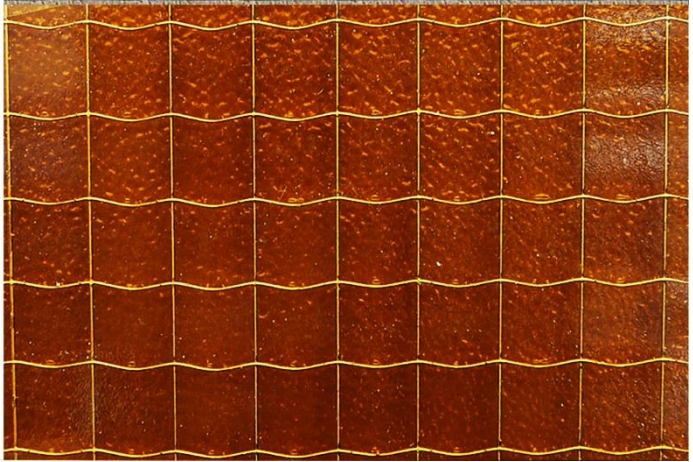
A mezőgazdasági majorok épületei a hagyomány szerinti formákat, színvilágot követve illeszkedhetnek a külterületi tájba. Fontos a természetes szín és anyaghasználat alkalmazása. A homlokzatképzésnél a kerámiaburkolat, drótüveg, műanyag hullámlemez, műpala alkalmazása kerülendő.

Nem elfogadható a feltűnő, kirívó színek használata, valamint a rikító színű fémlemez fedés illetve burkolat.

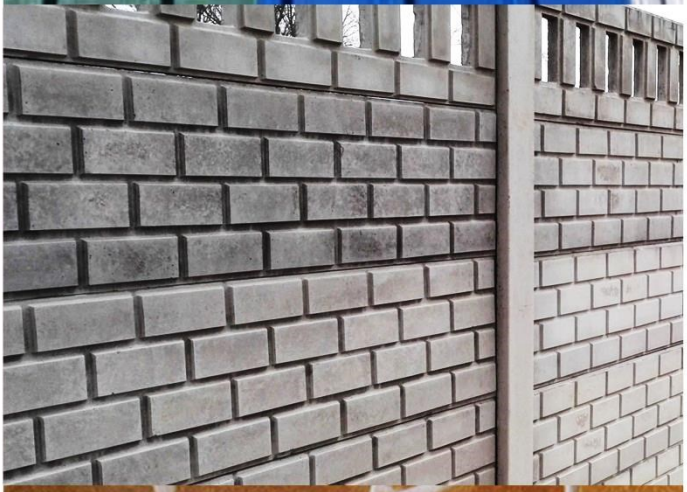

9

UTCÁK, PARKOK, KÖZTEREK

Közterületek településképi útmutatója

A belterület karakterének alakításában fontos szerep jut a zöldnek annak ellenére, hogy a település nem rendelkezik széles központi zöldterülettel. A járda és az úttest közötti sáv szépen karbantartott, több helyen díszfák és változatos növényzet alkotja, ami kedvező utcaképet eredményez. A kertek gazdag növényzete is szerepet vállal az utcakép alakulásában. A változatos terep adta lehetőségeket kihasználva több helyen találunk gyepes vagy növénnyel beültetett részűket. Talajtakaró cserjék alkalmazása ezeken a helyeken megoldást jelenthet az eróziós károkra is.

Központi szerepet kap az utcaképben a rézsű oldalban kialakított világháborús emlékmű. A támfalba telepített kúszónövények és egynyári kiültetések a keretet adó gömbkőris fasorral szépen illeszkednek a terep adta lehetőségekhez.

A templom és a kálvária nagy kiterjedésű zöldterületével különálló egységet képez a falu határában. A terület tájképvédelmi szempontból jelentős, ugyanis elhelyezkedése révén formálja az utcaképet, valamint kiváló rálátást biztosít a környező tájra.

AZ 1914-1918-IK TARTO
VILAGHABORUBAN
MEGHALT HOSÖK NEVEI
FOGAS JOZSEF
NAJ JANOS
TARR GYÖRGY
SIMON ANTAL
ES IMRE TESTVEREK
PÖKÖ MIHALY
HEGEDÜS JÓZSEF
PÖKÖ PÁL
TARR JANOS
KURATH JÓZSEF
BÖRÖCZ GYULA
VÖRÖS IMRE
MÜLLER FRIGYES
BÖRÖCZ ISTVÁN
NAJ LÖRINCZ
PÖKÖ JÓZSEF
SIFLER FERENCZ
FOGAS FERENCZ
VÖRÖS ISTVAN
A II.VILAGHÁBORU HALOTTJAI
BODA JÁNOS
BUDAI SÁNDOR
CZUKOR MIHÁLY
EILINGSFELD JÁNOS
KUNGL JÁNOS
NÁJ FRIGYES
HAFFNER MIHÁLY
VÖRÖS BENE JÓZSEF
PAJTÁS ADOLF
PAJTÁS ADOLFNÉ

Kedvezően befolyásolja az utcaképet a néhány helyen megjelenő kerítésfronti sövény, az előkerti díszkertek és változatosabb díszfák megjelenése kerten belül is. Ez a tendencia megőrzendő, további változatos előkerti növényültetéssel fokozható. Kerülendőek a 2-3 méter magas átláthatatlan falat képező örökzöld ültetések, helyettük alacsonyabb lombhullató térhatárolók kedvezőbbek. A telkek előtti zöldsávok kialakításában és fenntartásában pedig a lakók is szerepet vállalhatnak.

A meglévő fás növényállomány megőrzendő mind a közterületeken, mind a magánkertekben. Az előkertek a település arculata szempontjából különösen fontosak, hiszen az utcakép formálásában is szerepük van. Az előkertekbe maximum 1 méter magasságú növényzet ültetése javasolt. A kertek végeiben álló gazdasági épületek és ezzel együtt a gazdasági funkció lehatárolása növényfuttatással vagy keskeny sövények telepítésével kedvező megoldást nyújt.

A temető kialakítása, rendezettsége is szerepet játszik egy település arculatának kialakulásában. A falu temetője erdősávval jól körülhatárolt terület. Az út menti részű oldalba telepített egynyári virágágyás kiemeli a terület jelentőségét.

JAVASLAT

10

REKLÁMFELÜLETEK, HIRDETŐTÁBLÁK

A hirdető táblák, reklámok mindennapi életünk részei. Egy kistelepülésen az önkormányzati információs és útbaigazító táblák illetve az intézmények és boltok tájékoztató feliratai, a helyi vállalkozások cégfeliratai a legjellemzőbbek.

Az információ közlését kreatív módon, a környezethez illeszkedve alakítsuk ki. A reklámhordozók kihelyezésekor törekedjünk arra, hogy az alkalmazkodjon az épület karakteréhez, anyaghasználatához, színeihez.

Előnyben részesítendők az épületen betűgrafikaként megjelenő feliratok.

A háromdimenziós, jól megválasztott igényes betűtípus a homlokzat építészeti elemeihez, tagozataihoz harmonikusabban illeszthető, mint a táblákra sűrített reklámfeliratok.

Az épülethomlokzaton konkrét termék megjelenítése nem ajánlott. A homlokzaton és a hozzá kapcsolódó felületeken a termék- és ételfotók elhelyezése kerülendő.

JAVASLAT

Spoedzorg
Taxi / Bus
Hoofdingang
Zorgboulevard

550 m | 7 perc
WC
100 m
1,9 km | 30 perc
ERZSÉBET-KILÁTÓ
2,3 km | 35 perc

Reception
Sports Centre

IMPRESSZUM

PEREKED KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT TAK *„50/2017. (XII.29.) sz. határozattal elfogadva”*

postai címe	7664 Pereked, Fő u. 28.
telefon	+36 72 458 014
POLGÁRMESTER	Náj József
FŐÉPÍTÉSZ	Baracsi Viktória DLA
SZERKESZTETTE	Haffner Mérnöki Iroda Horváth Magdolna DLA és Turi Tamás haffner.mernoki@gmail.com
SZÖVEG	Baracsi Viktória DLA, Bognárné Tóth Réka
FOTÓ	Baracsi Viktória DLA, Kordé János Márk
LÉGIFOTÓ	Horváth Márton
GRAFIKAI TERVEZÉS	Haffner Mérnöki Iroda Horváth Magdolna DLA és Turi Tamás haffner.mernoki@gmail.com
FORRÁS	pereked.hu mapire.eu epitoanyagkereskedes.hu bramac.hu cserepem.hu pinterest.com

Pécs, 2017

